

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 128g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 26 alin. (7) din
Legea cu privire la Curtea Constituțională
(*efectele hotărârilor Curții Constituționale*)

CHIȘINĂU

18 noiembrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Victor POPA,
DI Tudor PANTÎRU,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 26 octombrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 18 noiembrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, ridicată de avocatul Gheorghe Ulianovschi în dosarul nr. 1a-1557/16, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 26 octombrie 2016 de către judecătorul Curții de Apel Chișinău, Liubovi Brînza, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 15 februarie 2016, avocatul Gheorghe Ulianovschi a depus la Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău, în interesele condamnatului I.G., o cerere de revizuire a hotărârilor judecătorești de condamnare pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal. Cererea de revizuire a fost întemeiată pe art. 458 alin. (3) pct.4) din Codul de procedură penală, potrivit căruia revizuirea poate fi cerută dacă Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.

4. În cererea de revizuire a fost invocată Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, prin care articolul 287 alin. (1) din Codul de procedură penală a fost declarat neconstituțional. Norma declarată neconstituțională stabilea că reluarea urmăririi penale după

încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire putea fi dispusă de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță dacă, ulterior, s-a constatat că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire.

5. Prin sentința Judecătorei Râșcani a mun. Chișinău din 8 iulie 2016 cererea de revizuire a fost respinsă. Instanța de judecată a reținut că art.287 alin. (1) CPP a fost aplicat la reluarea urmăririi penale prin ordonanța prim-adjunctului Procurorului General din 26 aprilie 2011, până la declararea acestui articol neconstituțional de către Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015. De asemenea, instanța a susținut că, potrivit art. 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, hotărârile Curții Constituționale produc efecte numai pentru viitor.

6. Sentința Judecătorei Râșcani a mun. Chișinău din 8 iulie 2016 a fost contestată cu apel.

7. La 8 septembrie 2016, avocatul Gheorghe Ulianovschi a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

8. Prin încheierea din 10 octombrie 2016, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.”

10. Prevederile relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 (M.O., 1995, nr.8, art.86) sunt următoarele:

Articolul 26
Actele Curții Constituționale

[...]

„(7) Hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr.248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 458
Cazurile de revizuire a procesului penal

„[...]

(3) Revizuirea poate fi cerută în cazurile în care:

[...]

4) Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției susține că norma art. 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, potrivit căreia „Hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor”, încalcă dreptul de a solicita revizuirea hotărârilor judecătorești în cazul în care norma aplicată litigiului a fost declarată neconstituțională.

13. Astfel, autorul susține că în lipsa efectului retroactiv norma contestată contravine articolelor 4, 7, 20, 54, 119 și 140 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii nr. 317-XIII din 13

decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Gheorghe Ulianovschi în dosarul nr. 1a-1557/16, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

18. În speță, Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, potrivit cărora:

„Hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor”.

19. Curtea reține că prin art. 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională a fost instituită o normă generală privind efectul de viitor al hotărârilor.

20. În același timp, Curtea reține că **legislația procesual-penală și procesual-civilă atribuie hotărârilor Curții Constituționale caracter retroactiv, prin posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești irevocabile în cazul în care norma aplicată litigiului a fost declarată neconstituțională.**

21. În Hotărârea nr. 16 din 25 iunie 2013, Curtea a statuat că neretroactivitatea hotărârilor instanței de jurisdicție constituțională *nu poate prevala* în situația în care la baza hotărârilor judecătorești sunt puse prevederi legale care contravin drepturilor și libertăților fundamentale și prin efect sunt declarate neconstituționale.

22. În hotărârea menționată *supra*, Curtea a reținut că principiul stabilității raporturilor juridice nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale. **Posibilitatea revizuirii unei hotărâri judecătorești pronunțate cu încălcarea Constituției constituie singura modalitate de contracarare a efectelor unei legi care contravine principiilor constituționale, ce garantează drepturile și libertățile fundamentale.**

23. În speță, Curtea constată că cererea de revizuire a fost întemeiată pe Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, prin care au fost declarate neconstituționale prevederile art. 287 alin. (1) din CPP, prevederi care au fost aplicate în cauză până la declararea acestora neconstituționale.

24. În hotărârea menționată supra, Curtea a statuat că reluarea urmăririi penale poate avea loc doar în cazul în care *apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea*, situații transpuse în art. 287 alin. (4) din CPP. De asemenea, și potrivit Convenției Europene două situații pot determina redeschiderea unei cauze penale, și anume: 1) există fapte noi sau recent descoperite; 2) există un viciu fundamental.

25. În acord cu cele statuate în hotărârea menționată, Curtea reține că, în cazul în care ordonanțele de reluare a urmăririi penale nu sunt întemeiate pe circumstanțele art. 287 alin. (4) din CPP, **acestea sunt lovite de nulitate absolută și nu produc consecințe juridice.**

26. Totodată, Curtea constată că apărătorul condamnatului, la reluarea urmăririi penale, **a solicitat judecătorului de instrucție ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) din CPP, iar cererea sa a fost respinsă.**

27. Astfel, Curtea reține că prin respingerea de către judecător a ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 287 alin. (1) din CPP, care ulterior au fost declarate neconstituționale, și prin soluționarea definitivă a litigiului persoana a fost privată de un remediu efectiv al apărării drepturilor și intereselor sale legitime.

28. În acest sens, cu atât mai mult se impune precizarea că soluția Curții Constituționale, pronunțată prin Hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015, nu împiedică, ci, dimpotrivă, dă posibilitatea de a fi valorificată prin solicitarea revizuirii hotărârii judiciare, în cazul în care consecințele grave ale încălcării continuă să se producă.

29. În contextul celor expuse, Curtea reține că prevederile articolului 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nu sunt aplicabile în cazul în care se solicită revizuirea unei hotărâri judecătorești având ca temei existența unei hotărâri a Curții Constituționale prin care s-a declarat neconstituțională prevederea legii aplicată în cauză. Or, în respectiva situație urmează a fi aplicate nemijlocit prevederile articolului 458 alin. (3) pct.4) din Codul de procedură penală.

30. Prin urmare, Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate a art. 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 26 alin. (7) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, ridicată de avocatul Gheorghe Ulianovschi în dosarul nr. 1a-1557/16, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 18 noiembrie 2016
DCC nr.81
Dosarul nr. 128g/2016*